Forskningssentre for miljøvennlig energi – samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

Informasjon til søkerne ved utlysning av Forskningssentre for miljøvennlig energi innenfor samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

1. Innledning

Dette dokumentet skal, sammen med tre andre dokumenter, ”FME-samfunn - Beskrivelse”, ”FME-samfunn - krav og retningslinjer” og ”FME-samfunn – mal for avtale” gi søkere nødvendig informasjon om dette virkemidlet og hva som vil kreves av en søker.

2. Bakgrunn for utlysningen

St.meld nr 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk og avtalen om klimameldingen (Klimaforliket) har lagt grunnlaget for en betydelig satsing på fornybar energi fra myndighetenes side. Etableringen av åtte sentre for miljøvennlig energiforskning (FME) i 2009 er ett av resultatene av denne satsingen.

I Prop 1 S (2009-2010) fra Olje- og energidepartementet (OED) tar departementet til orde for et økt fokus på den samfunnsvitenskapelige energiforskningen. Departementet vil legge til rette for at det blir opprettet et sterkt fagmiljø på dette området. I tildelingsbrevet fra OED til Forskningsrådet vises det til at departementet sammen med Forskningsrådet vil vurdere nærmere hvordan en styrking av den samfunnsvitenskapelige energiforskningen best kan organiseres og gjennomføres. I tillegg til tildelingsbrev fra OED til Forskningsrådet, 25. juni 2010 skriver departementet: ”Det skal opprettes inntil to FMEer innenfor samfunnsvitenskaplig energiforskning. FMEene skal ha kompetanse og fremskaffe kunnskap som kan bidra til en rasjonell, kostnadseffektiv og bærekraftig utnyttelse av norske energiressurser og næringsinteresser. Dette inkluderer kunnskap og kompetanse som vil bidra til innovasjon, økt verdiskaping og velferd for dagens samfunn og kommende generasjoner. Utvikling av samfunnsvitenskapelige og samfunnsøkonomiske metoder og modeller vil være viktige i en slik satsing. Det er et ønske om mer flerfaglig samarbeid. FMEene skal ha fremragende kompetanse på sentrale områder. FMEene skal formidle senterets forskningsresultater og analyser til vitenskaplige miljøer og allmennheten.”

I tillegg til midlene fra OED, inngår også midler over Kunnskapsdepartementets budsjett og fra NORKLIMA i denne utlysningen. Det legges opp til å etablere tre sentre.

Gjennom FME-ordningen er det så langt etablert åtte forskningssentre. Sentrene er sikret langsiktig finansiering (inntil 8 år) og skal arbeide med forskning på et høyt internasjonalt nivå innenfor et konsentrert fagområde. Målet med forskningsinnsatsen er at den skal bidra til å løse spesielle utfordringer på energi- og miljøområdet. FMEer innenfor samfunnsvitenskapelig energiforskning skal bygge opp under myndighetens satsing på fornybar kraft og CCS og herunder også den teknologisatsingen som skjer gjennom de åtte FMEene som allerede er etablert. Følgende åtte forskningssentre fikk FME-status i 2009:

- BIGCCS-International CCS Research Centre
- CEDREN-Centre for Environmental Design of Renewable Energy
- CEN BIO -Bioenergy Innovation Centre
- FME Solar United-The Norwegian Research Centre for Solar Cell Technology
- NOWITECH-Research Centre for Offshore Wind Technology
- NORCOWE-Centre for Offshore Wind Energy
- ZEB-The Research Centre on Zero Emission Buildings

- SUCCESS-Subsurface CO2 storage.

3. Hovedinnholdet i utlysningen

3.1. Mål og overordnete kriterier

Den norske energidebatten preges av visjonen om Norge som et reelt lavutslippssamfunn og premissleverandør i internasjonal energi- og klimapolitikk, energisektorens rolle som en stor leverandør av klimavennlig kraft til Europa, og norsk næringsliv som en eksportør av klimavennlig energiteknologi. Realisering av slike visjoner krever en betydelig omlegging av både lokale, nasjonale og internasjonale energisystemer. Dette krever teknologisk utvikingsarbeid, men også utvikling av et bredt kunnskapsgrunnlag for utforming av politikk og virkemidler.

Formålet med FME-samfunn er at sentrene skal være sterke bidragsytere i utforming av et faktabasert kunnskapsgrunnlag for strategiske beslutninger i forvaltning og næringsliv. Som en bidragsyter i den offentlige debatten, vil sentrene også ha en formidlerrolle overfor allmennheten.

Mer konkret er målene for denne satsingen at sentrene skal:

- Utvikle kunnskapsgrunnlaget for utforming av nasjonal energipolitikk og for Norges bidrag til utforming av internasjonal energi- og klimapolitikk.
- Utvikle kunnskap som er viktig for å utløse innovasjons- og verdiskapningspotensialet innen fornybar energi, energieffektivisering og CCS og som dermed bygger opp under teknologisatsingen i de åtte etablerte FMEene.
- Utvikle samfunnsvitenskapelige og samfunnsøkonomiske metoder og modeller som bygger opp under de to målene over.

Det er viktig at FME-samfunn:

- Utfører uavhengige, faglig funderte analyser, samtidig som kunnskapen er relevant for sentrale brukere.
- Er synlige på nasjonale og internasjonale arenaer hvor samfunnsvitenskaplige energi- og klimaspørsmål blir drøftet.
- Bidrar til undervisning og forskerutdanning innenfor samfunnsvitenskapelig energiforskning.
- Formidler forskningsresultatene til fagmiljøer og allmennheten

Satsingen innebærer at det vil bygges opp miljøer med kapasitet og kompetanse til å ivareta langsiktig, samfunnsvitenskapelig energiforskning. Miljøene skal samtidig kunne gjennomføre analyser og utredninger knyttet til dagsaktuelle problemstillinger på oppdrag og med egen finansiering fra offentlige og private brukere.

3.2. Tematisk innretning

Sentrene skal samlet kunne dekke områdene som er sentrale for hele energisystemet; produksjon, overføring og bruk av energi. Målene over indikerer at sentrene skal ha et helhetlig perspektiv på temaer som er sentrale for politikkutforming og næringsutvikling. Følgende elementer vil være viktige å dekke gjennom FME-Samfunn:

- Modellutvikling og energiscenarioer. Utvikling av integrerte modeller for analyse av energimarkedet (produksjon, forbruk og overføring) vil være sentralt. Det er nødvendig at

modellene kan vedlikeholdes og videreutvikles etter at de er etablert. Der det er relevant, vil det være ønskelig at modellene inkluderer koblinger mot europeiske og globale energimarkeder.

- Regulering og internasjonal koordinering av regelverk i energimarkeder, inkl. infrastruktur, og i eventuelle fremtidige markeder for fangst, transport og lagring av CO2.
- Kvantitative og kvalitative aspekter ved utviklingen i energibruk og faktorer som vil påvirke fremtidig energibruk. Det er sentralt å få en bedre forståelse av sentrale drivere i utviklingen. Det er også viktig å få bedre kunnskap enn i dag om hvordan myndighetenes tiltak for å påvirke forbruket vil virke.
- Analysere kostnadseffektive virkemidler for å nå politiske mål på energiområdet.
- Internasjonal klima- og energipolitikk:
    - Politikkutvikling i et langsiktig perspektiv, herunder kunnskap om faktorer som påvirker politikkutviklingen.
    - Rammebetingelser og virkemidler for å oppnå internasjonale klimamålsetninger og effekter for energiområdet. Implikasjoner for utviklingsland inngår i dette.
    - Effekter for Norge av internasjonal klima- og energipolitikk.
- Innovasjon og verdiskaping:
    - Internasjonale energimarkeder og forhold som påvirker markedsmuligheter for fornybar energi, energieffektive løsninger og CCS.
    - Barrierer, virkemidler og rammebetingelser som er viktige for innovasjon, markedsutvikling og teknologioverføring.
    - Strategier, kunnskap og aktørkoalisjoner som bidrag til å ta ut potensialet i teknologiutvikling.

Ordningen har en varighet på åtte år (5+3) og det kan være aktuelt å vurdere nye temaer underveis. Temaene og resultatene av forskningen skal i hele perioden støtte opp under de overordnede målene med FMEene.

Det er et ønske om flerfaglig samarbeid. Søknaden må redegjøre for betydningen av flerfaglig samarbeid og hvordan dette vil bli ivaretatt, eller evt. hvorfor flerfaglig samarbeid ikke vurderes å være relevant.

Søkernes erfaring fra internasjonalt samarbeid og senterets potensial for å hevde seg i internasjonalt samarbeid, for eksempel i EU, vil være viktig og vil bli tillagt vekt. Dette inkluderer også forskningsmiljøenes internasjonale profil og status. Videre anses formidling av kunnskap overfor fagmiljø og allmennheten for å være svært sentralt på dette området og det må fremlegges planer for dette.

3.3. FME som forskningspolitisk virkemiddel

Både økonomisk volum og tematisk bredde i den samfunnsvitenskapelige forskningen innenfor RENERGI-programmet har vist en markant vekst de siste årene. Det samme gjelder for NORKLIMA. Den langsiktige satsing på tematisk prioriterte områder i form av FME innenfor samfunnsvitenskap vil være et fundament for den løpende porteføljen innenfor Forskningsrådets programmer. Den eksisterende porteføljen viser at det er viktig å bygge opp sterke fagmiljøer som har en helhetlig tilnærming til forskning innenfor energi- og klimaområdet.

Som forskningspolitisk virkemiddel har FME-samfunn følgende mål:

- å bidra til mer langsiktige og forutsigbare rammer for denne forskningen
- å styrke samarbeidet mellom de beste miljøene innen samfunnsvitenskaplig energi- og klimaforskning
- å fremme flerfaglighet i den samfunnsvitenskapelige energiforskningen
- å fremme mer samarbeid mellom samfunnsvitenskapelig og teknologisk energiforskning
- å bidra til økt relevans ved at forskningen organiseres i samspill med sentrale samfunnsaktører.

3.4. Budsjettramme

Denne utlysningen har en total budsjettramme på i størrelsesorden 25 - 30 mill. kroner/år i 8 (5+3) år og veiledende ramme for Forskningsrådets finansiering av det enkelte senter er 5 - 10 mill. kroner/år. Det tas sikte på å etablere i størrelsesorden tre sentre.

4. Hovedtrekk ved FME-ordningen

Vertsinstitusjonene for sentrene skal være universiteter, høgskoler, forskningsinstitutter eller lignende som har forutsetninger for å realisere FME-konseptet. Det forutsettes etablert et konsortium hvor forskningsinstitusjoner og brukere i offentlig og privat sektor kan inngå. Offentlige virksomheter og bedrifter er brukerpartnere og forskningsinstitusjoner utenom vertsinstitusjonen er ”forskningspartnere”.

Forskningen ved senteret, også den som finansieres av brukerpartnere, skal være langsiktig og relevant for brukere. Forskningsresultater fra senteret skal være åpne. Dette forhindrer ikke at det skal være mulig å beskytte resultater før publisering. Rettighetsforholdene avtales mellom partnerne gjennom en konsortieavtale. Et FME Samfunn skal også kunne gjøre oppdrag og utredninger på oppdrag fra offentlige virksomheter og næringsliv.

Sentrene vil bli etablert for en periode på maksimalt fem pluss tre år. Etter fire år vil Norges forskningsråd foreta en evaluering av hvert senter. Evalueringen vil danne grunnlag for en vurdering av om Forskningsrådets bevilgning etter fem år skal videreføres for ytterligere tre år.

Forskningsrådets bevilgning til senteret kan maksimalt utgjøre 75 prosent av senterets samlede budsjett. De resterende minimum 25 prosent vil utgjøres av egenfinansiering fra forskningsmiljøene og brukerfinansiering. For å sikre best mulig relevans for brukere, vil det være positivt med medfinansiering fra brukere. Det stilles imidlertid ikke eksplisitte krav til fordeling mellom egenfinansiering og brukerfinansiering. Relevans sikres i hovedsak gjennom representasjon fra brukere i styrende/rådgivende organer og gjennom formidlingsaktiviteter og en arbeidsform som sikrer god interaksjon med brukere.

5. Søknadsprosessen

Søknadsprosessen vil gjennomføres som en totrinnsprosess der første trinn vil være en prosjektskisse og andre trinn en fullstendig søknad. Alle søkere skal sende inn prosjektskisse, men ingen vil bli utelukket fra å sende inn søknad i andre trinn pba prosjektskissen. Det er samme hovedkonsortium som skal opptre i begge faser, men det er tillatt å innlemme nye partnere i den endelige søknadsrunden.

5.1. Prosjektskissen

Første fase av søknadsprosessen vil være en obligatorisk skisserunde med frist 15. september 2010 kl 1300. Skissen skal følge ”Mal for obligatorisk skisse til søknad om FME Samfunn”, som finnes under utlysningen på Forskningsrådets nettside. Spørsmål 1 – 8 skal besvares kort. Skissen skal ikke overskride fem sider. Skissen kan skrives på norsk eller engelsk. Som vedlegg til skissen skal det følge en liste over kontaktpersoner (navn, telefon, e-post) for hver av partnerne i senteret. Forskningsrådet vil ved behov kontakte disse.

Skissene vil bli vurdert administrativt i Forskningsrådet og det vil bli gitt en skriftlig tilbakemelding innen 5. oktober 2010. Tilbakemeldingen forplikter ikke Forskningsrådet når det gjelder behandling av en eventuell søknad. Det er opp til søker på selvstendig grunnlag å vurdere om det bør utarbeides søknad eller ikke til den endelige søknadsrunden. En skisse som ikke følger malen, vil ikke bli vurdert og vil dermed ikke kvalifisere for å kunne sende inn søknad til den endelige søknadsrunden. En skisse innsendt etter fristen 15. september 2010 kl 1300 vil ikke bli vurdert og vil dermed ikke kvalifisere for å kunne sende inn søknad til den endelige søknadsrunden.

Prosjektskissen sendes via e-post til FME-skisse@rcn.no innen 15. september 2010 kl 1300.

Det vil bli gitt en automatisk bekreftelse på at e-posten er mottatt. Det er søkers ansvar å forsikre seg om av innsendelsen er bekreftet.

5.2. Endelig søknadsrunde

Søknadsfrist er 1. desember 2010 kl 1300. Kun søkere som har sendt inn obligatorisk skisse innen skissefristen er kvalifisert til å søke.

Søknaden må være i form av en elektronisk søknad (e-Søknad) og utformes i henhold til søknadstypen ”annen institusjonsstøtte”. Det henvises til søknadsinformasjon i søknadsportalen e-Søknad når det gjelder innholdet i søknaden. Prosjektsøknadene og alle vedlegg skal være på engelsk. Søknaden er bare tilgjengelig for personer som undertegner en taushetserklæring. Om søker mener at deler av søknaden må behandles spesielt fortrolig, vil det være anledning til å legge restriksjoner på hvem som kan lese deler av vedleggene eller brev fra partnere/ konsortiedeltakere.

Informasjon om utfylling av søknadsskjema og krav til søknaden utover det som finnes beskrevet i hjelpetekstene i e-Søknad, finnes i vedlegg 1 i dette dokumentet.

6. Endelig søknad

6.1. Prosjektbeskrivelsen

Prosjektbeskrivelsen skal være på maksimum 20 sider og skal skrives på engelsk (litteraturliste kan legges i vedlegg).

Søknaden skal inneholde følgende punkter:

1. **Forskningsfokus og relevans**: Beskriv bakgrunn og hovedmålsettinger for forskningen. Definer forskningsfokus og pek på relevans i forhold til hovedmålsetting og tematiske prioriteringer i utlysningen. Begrunn forskningsfokusets relevans for sentrale brukergrupper.

2. **Forskningstema og "state-of-the-art"**: Definer forskningstema og beskriv kunnskapsmessig "state of the art" for de relevante forskningstemaene for senteret.

3. **Forskningsmetode**: Beskriv hvilke metoder som tenkes brukt, og redegjør for hvordan de vil være egnet for å bringe frem ny kunnskap for fagene og relevante innsikter for brukere. Beskriv også planer for publisering i vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning, bøker, paper til konferanser etc.

4. **Forskerutdanning og rekruttering:** Beskriv planer for forskerutdanning innenfor samfunnsvitenskapelig energiforskning inkludert planer for utvikling av fagtilbud på master- og doktorgradsnivå. Dersom vertsinstitusjonen ikke er et universitet eller høgskole, må det fremgå at universitet eller høgskole med doktorgradsutdanning er partner. Angi hvor mange dr. grader som er planlagt og innenfor hvilke deltema.

5. **Forskningssenterets betydning**: Beskriv "added value" ved å etablere et forskningssenter. Beskriv hvordan senteret vil arbeide for å få til en helhetlig og flerfaglig tilnærming i forskningen. Beskriv på hvilken måte kunnskapen fra senteret vil formidles til og ha betydning for de deltakende brukerpartnerne og andre sentrale brukere av senteret. Beskriv planer for formidlingsaktiviteter for allmennheten. Redegjør for hvor hvordan senteret ønsker å fremme samarbeid med den teknologiske energiforskningen.

6. **Organisering**: Beskriv og begrunn samarbeidskonstellasjonen i senteret. Hvilken rolle har hver av samarbeidspartnerne/konsortiedeltakerne i gjennomføringen og hvilken kunnskap, kompetanse og nettverk bidrar de med? Beskriv senterets styringsmodell, herunder også hvordan medvirkning fra brukere vil ivaretas. Desentraliserte løsninger er mulig, men der det velges en slik modell, stilles krav om at det redegjøres for samspillet i senteret og planer for utveksling av forskere mellom vertsinstitusjon og partnere/konsortiedeltakere. Beskriv eventuelt utstyrsbehov i tilknytning til senteret.

7. **Internasjonalt samarbeid**
   Beskriv planer for internasjonalt samarbeid i senteret. Beskriv internasjonalt forskningssamarbeid som senteret inngår i eller er en del av. Hva vil det internasjonale samarbeidet tilføre senteret? Redegjør for hvordan senteret vil fremstå som en attraktiv partner for internasjonale forskningsmiljøer.

8. **Fremdriftsplan med milepæler**
   Planen skal tidfeste og beskrive hovedaktiviteter og milepæler inkludert prosjektleveranser ved de angitte milepælene.

9. **Budsjett**
   Fullstendig budsjett for senteret skal gis. Eventuelle investerings- og driftskostnader vedrørende nødvendig utstyr må spesifiseres.

10. **Kostnader fordelt på de enkelte partnere**
    Det skal gis en oversikt som viser hvordan prosjektkostnadene fordeler seg på hver av de utførende partnerne. Vis i tabellform, for hver utførende partner, prosjektkostnadene fordelt på personal- og indirekte kostnader, utstyr, andre kostnader, og totalt. (Summen av alle kostnadene skal stemme med totalkostnaden for FoU-prosjektet, jf. e-Søknad, Kostnadsplan).

11. **Bidrag fordelt på de enkelte partnere**
    Det skal gis en oversikt som viser hvilke partnere/konsortiedeltakere som bidrar til finansieringen av senteret. Vis i tabellform den enkelte partners/konsortiedeltakers bidrag. Siste rad i tabellen skal vise det beløp som er søkt fra Forskningsrådet, slik at totalbeløpet stemmer med totalsummen for prosjektet (jf. e-Søknad, Finansieringsplan).

12. **Likestilling**: Beskriv hvordan likestillingshensyn skal integreres i senterets arbeid og planer for å styrke rekrutteringen av kvinner, spesielt til høyere stillingsnivåer.

6.2. Intensjonserklæring fra forskningspartnere og brukerpartnere

Forskningspartnerne: Det må legges ved en intensjonserklæring fra forskningspartnerne, et "Letter of Intent" (1-2 sider), der følgende punkter må være med:

1. Forskningspartneren må bekrefte sin intensjon om å delta som partner i senteret.
2. Forskningspartneren må begrunne sin interesse for å delta i senteret. På hvilken måte vil senterets aktiviteter gagne partneren og skape muligheter som ikke vil være der uten senteret?
3. Forskningspartneren må redegjøre for sitt eget langsiktige forskningsfokus, innenfor og utenfor senteret (strategisk forankring).
4. Forskningspartneren må oppsummere sitt bidrag til senteret i form av finansiering, fasiliteter, kompetanse og egeninnsats over senterets levetid.

Brukerpartnerne: Det må legges ved en erklæring om interesse fra brukerpartnerne. Det betyr en skriftlig bekreftelse, ”letter of interest from prospective partners” (1-2 sider), på at senterets forskningsaktiviteter har relevans for brukerpartneren og at brukerpartneren er interessert i å delta i senteret dersom det blir etablert. En erklæring om interesse ovenfor ett FME initiativ vil ikke være ekskluderende i forhold til at brukerpartneren også kan bekrefte interesse i andre FME initiativer.

Følgende punkter må være med i erklæring om interesse:

1. Brukerpartneren må bekrefte at senterets forskning har relevans for egen virksomhet og formulere sin interesse om å delta dersom senteret blir etablert.
2. Brukerpartneren må redegjøre for at kunnskapen senteret frambringer er av strategisk betydning for virksomheten. På hvilken måte vil senterets forskning inngå i partnerens langsiktige prioriteringer og skape muligheter som ikke vil være der uten senteret?
3. Brukerpartneren må oppsummere sitt bidrag til senteret i form av eventuell finansiering, fasiliteter, kompetanse og egeninnsats over senterets levetid.

6.3 Intensjonserklæring fra verstinstitusjon

Vertsinstitusjonens øverste ledelse må komme med en bindende erklæring om at den vil påta seg de forpliktelser vertskapet innebærer, og redegjøre for hvordan senteret inngår i vertsinstitusjonens faglige strategi.

6.4 CV for nøkkelpersonell

Det må legges ved kortfattede CVer på engelsk for vitenskapelig nøkkelpersonell (maks 2 sider per CV).

6.5 CV for forskningspartnere

Redegjør kort for de deltagende fagmiljøenes forskningsprofil og relevante forskningsaktiviteter og –prosjekter (maks 2 sider per CV per deltagende fagmiljø).

7. Vurderingen av søknadene

7.1 Suksesskriterier for FMEene over levetiden

Følgende kriterier vil typisk være relevante for en bedømming av suksess over sentrenes levetid:

Forskningen

- Senteret har en klar forskningsprofil, driver langsiktig, temarelevant forskning på høyt internasjonalt nivå innenfor det området som er trukket opp i prosjektbeskrivelsen og viser dette gjennom doktorgrader, vitenskapelig publikasjoner, fremlegg på anerkjente internasjonale konferanser og andre former for vitenskapelig merittering.
- Senteret arbeider flerfaglig, dvs. ivaretar en god kopling mellom ulike fagområder innenfor samfunnsvitenskap. Senteret ivaretar også en god kopling mellom samfunnsvitenskapelig og teknologisk forskning.
- Forskere fra både vertsinstitusjon og forskningspartnere deltar aktivt i senterets forskning.

Relevans og brukernytte

- Senteret er synlig på nasjonale og internasjonale arenaer der samfunnsvitenskapelige energispørsmål blir drøftet.
- Senteret har gjennomført tiltak for å sikre at kompetansen og resultatene som oppnås gjennom forskningen blir overført til og nyttiggjort av brukerpartnerne på en effektiv måte og arbeider generelt aktivt med formidlig av forskningsresultater til bredere brukergrupper og allmennhet.
- Senteret har gjensidig mobilitet av personell mellom partnerne i senteret.
- Senterets brukerpartnere har over tid økt sitt forskningsengasjement som følge av deltagelse i senteret virksomhet.

Internasjonalisering

- Senteret har lykkes med å markere seg internasjonalt (f. eks gjennom at forskere har mottatt priser eller er invitert som keynote speakers på internasjonale konferanser).
- Senteret hevder seg i internasjonalt forskningssamarbeid, for eksempel som aktør i EUs rammeprogram.
- Senteret har aktivt og forpliktende samarbeid med internasjonale forskningsmiljøer og har også på andre måter bidradd til internasjonalisering av norsk forskning. Senteret har minst én anerkjent internasjonal partner.

- Senteret tiltrekker seg fremragende utenlandske forskere, både stipendiater og seniorpersonell som gjesteforskere.

Forskerutdanning og rekruttering
- Senteret ivaretar forskerutdanning på en effektiv måte, og bidrar til å utdanne høyt kvalifisert personell på senterets arbeidsområder.
- Senteret har et inngrep med utdanning, særlig på master- og doktorgradsnivå, og bidrar til å styrke rekrutteringen til senterets fagområder herunder økt rekruttering av kvinner til forskning.

Partnere og finansiering
- Senteret har en langsiktig finansiering fra vertsinstitusjonen og partnerne.
- Det arbeides aktivt for å trekke inn nye partnere.
- Senteret har lykkes med å skaffe annen ekstern finansiering.

Organiseringen
- Senteret har synlighet, senteridentitet og har lykkes med et godt samarbeid med partnerne.
- Senteret er organisert på en måte som gir god tilpasning til vertsinstitusjonens organisasjon.
- Senteret har et styre og en ledelse som bidrar til at de intensjoner og den plan som ligger til grunn for opprettelsen av senteret blir fulgt opp.
- Senteret har en samlet ledelse med stor faglig og administrativ selvstendighet.

7. 2 Vurderingskriterier for søknaden

Den samlede bedømmelsen av søknaden vil bli gjort ut fra følgende overordnede kriterier:
- Relevans for myndigheter og andre sentrale brukergrupper
- Vitenskapelig kvalitet

Følgende kriterier vil være sentrale for vurderingen av relevans for myndigheter og andre brukergrupper:
- Relevans i forhold til utlysning.
- Samfunnsmessig og næringsmessig relevans
- Formidling
- Internasjonalt og nasjonalt samarbeid, inkludert konsortiets sammensetning
- Kompetansebygging
- Samfunnsøkonomisk nytteverdi
- Addisjonalitet
- Gjennomførbarhet
- Miljø, etikk og likestilling

Søknadene bedømmes ut fra hvert av disse kriteriene, og det gis dessuten en samlet vurdering av relevans. Vurderingen skal være i form av en verbal evaluering og en karakter med skala fra 1 til 7.

Følgende kriterier vil være sentrale for vurderingen av vitenskapelig kvalitet:
- Relevans i forhold til utlysning
- Vitenskapelig kvalitet
- Prosjektledelse

- Forskningsmiljø
- Gjennomførbarhet
- Internasjonalt og nasjonalt samarbeid, inkludert konsortiets sammensetning
- Miljø, etikk og likestilling
- Generell prosjektkvalitet

Kriteriene er nærmere utdypet i vedlegg 2.

Søknadene bedømmes ut fra hvert av disse kriteriene, og det gis dessuten en samlet vurdering av vitenskapelig kvalitet. Vurderingen skal være i form av en verbal evaluering og en karakter med skala fra 1 til 7.

8. Prosess for søknadsvurdering

Prosedyren for utvelgelsen FME Samfunn er følgende:

A. Vitenskapelig kvalitet bedømmes av et vitenskapspanel
Vitenskapelig kvalitet bedømmes av et ekspertpanel hvor hver enkelt søknad på forhånd vurderes av minst to utenlandske fageksperter med vitenskapelig kompetanse innenfor de faglige temaer som søknaden dekker. Det vitenskapelige panelet vil ha bred faglig kompetanse og vil foreta en samlet vurdering av søknadene.

B. Relevans for myndigheter og brukere vurderes av fagpanel
Et fagpanel bestående av eksterne eksperter vurderer faglig kvalitet hvor hver enkelt søknad på forhånd vurderes av minst to fageksperter med relevant brukerkompetanse. Fagpanelet vil ha bred kompetanse og vil foreta en samlet vurdering av søknadene.

C. Styreutvalg oppnevnt av divisjonsstyret i store satsinger fatter vedtak om bevilgning
Styreutvalget baserer sin behandling på evalueringene fra ekspertpanelet og fagpanelet samt de strategiske føringene som ligger til grunn for ordningen. Styreutvalget består av styremedlemmer fra divisjonsstyret store satsinger og styremedlemmer fra relevante programmene herunder blant annet RENERGI, NORKLIMA, CLIMIT og eventuelt Natur og næring.

Forskningssentre for miljøvennlig energi – samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

Vedlegg 1

Veiledning til utfylling av eSøknadsskjema

Alle søknader til Forskningsrådet, også FME-søknader, skal sendes inn via Forskningsrådets elektroniske søknadssystem, eSøknad. For å komme til et nytt søknadsskjema må man gå via utlysningen for FME. eSøknadsskjemaet åpnes ved å klikke på ”Opprett ny søknad” (eventuelt på ”Åpne eksisterende søknad” dersom det allerede er opprettet en søknad) på utlysningssiden på www.forskningsradet.no.

Søknadstypen som brukes for FME kalles ”Annen institusjonsstøtte”. Les veiledningsteksten grundig. Det som i det elektroniske søkndsskjemaet omtales som ”prosjekt”, er det som i FME sammenheng kalles et senter. Søknadene vil bli behandlet som en FME satsning, og det vil derfor ikke være aktuelt å vurdere søknadene innenfor andre programmer i forskningsrådet.

Dette vedlegget er ment som en presisering av de søknadselementene som ikke er tilstrekkelig godt beskrevet i søknadsskjemaet hjelpetekster (se ”Guidelines” i søknadsskjemaet). De hjelpetekster som ikke er nevnt nedenfor, er gyldige som de står i søknadsskjemaet.

Overskriftene nedenfor viser til hvilket bilde i søknadsskjemaet som forklaringene knytter seg til.

“**Applicant”**

“Project owner”
FME-søknaden fremmes av den institusjon som skal være vertsinstitusjon for senteret, og som er juridisk ansvarlig for prosjektet.

”Project manager”
Her oppføres navnet på lederen for senteret, som skal være en av de fremragende forskere som bidrar til å gi senteret dets status som FME

”Project administrator”
Under administrativt ansvarlig person oppføres navnet på den person som har fullmakt til å undertegne på vegne av institusjonen/bedriften.

.
“Project info”

“Project title”
Her oppføres navnet på senteret for miljøvennlig energiforskning

”Other relevant programmes/activities” er ikke relevant for FME og skal ikke fylles ut.

”Funding scheme”
”Research Council Funding”
Dersom det anses som relevant, kan det under denne rubrikken opplyses om FME-søknaden har tilknytning til andre søknader om støtte fra Forskningsrådet, eller til aktivitet som allerede finansieres av Forskningsrådet.

Forskningssentre for miljøvennlig energi – samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

”Progress plan”
”Main activities and milestones in the project period”
Kun de mest sentrale aktivitetene og milepælene bør legges inn i søknadsskjemaet – med vekt på den første 5-årsperioden. En mer utfyllende plan forventes inkludert i prosjektbeskrivelsen (se mal tidligere i dette dokumentet).

”Budget”
”Cost plan”
Fullstendig budsjett skal være en del av prosjektbeskrivelsen. Merk at prosjektets kostnadsplan (”cost plan”) skal gi totalkostnadene for hele senterets virksomhet, ikke bare de kostnadene som søkes dekket av Forskningsrådet.

”Cost codes”
I denne rubrikken angis i hvilken sektor pengene skal brukes.

”Funding plan”
Finansieringsplanen skal beskrive hvorledes kostnadene for FME-prosjektet skal finansieres, i form av egne midler (egenandel), internasjonale midler, andre offentlige midler, andre private midler, midler fra bedriftspartnere samt beløpet som søkes fra Norges forskningsråd

“Person for whom a fellowship/position is being sought”
Det er ikke nødvendig å oppgi navn på planlagte stipendiater/ personer som skal ansettes. Oversikt over (antall) planlagte doktorgradsstudent- og postdoktorårsverk skal tas med i prosjektbeskrivelsen (se mal tidligere i dette dokumentet).

”Partners”

Her listes partnere i senteret. Partnerens rolle skal oppgis. Alle partnere skal utstede en intensjonserklæring som skal vedlegges søknaden, se omtale tidligere i dette dokumentet.

”Attachments”

Søknaden skal ha følgende vedlegg:

- Prosjektbeskrivelse – vedlegges under punktet ”Project description”. Prosjektbeskrivelsen skal være på maksimalt 20 sider.
- Litteraturliste til prosjektbeskrivelse vedlegges under punktet ”Other items”.
- Intensjonserklæringer fra forskningspartnere og vertsinstitusjonens øverste ledelse – vedlegges under punktet ”Other items”.
- Bekreftelse av interesse for å delta i senteret, ”letter of interest from prospective partners”, fra brukerpartnere. Vedlegges under punktet ”Other items”
- CV for deltagende forskningsmiljøer i form av beskrivelse av forskningsprofil og kort beskrivelse av relevante prosjekter. Maks 2 sider per forskningspartner.
- CV – Det vedlegges CV for prosjektleder og vitenskapelig nøkkelpersonell. Enkelt CVer maks 2 sider.
- Det anbefales benyttet følgende mal for CV:

Forskningssentre for miljøvennlig energi – samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

Name:
Born:
Nationality:
Present position:
Degrees:

Experience with emphasis on work related to environment friendly energy and related areas

Present research activities and fields of interests

Membership in academic and professional committees:

Present doctoral students supervised (Names and subject for thesis):

Selected academic and professional publications 2000-2010
- Peer-reviewed journals
- International conference proceedings
- Other professional publications

Forskningssentre for miljøvennlig energi – samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

Vedlegg 2

Kriterier for vurdering av søknader

Denne informasjon ligger også på Forskningsrådets hjemmesider under søknadsinformasjon /vurderingskriterier.

Vurderingskriterium	Beskrivelse
Relevans i forhold til utlysning.	Alle prosjekter vurderes opp mot de føringer som er gitt i utlysningen Den enkelte søknad kan legge vekt på et utvalg av temaene som er gitt i utlysningen. Imidlertid bør forskningen innen sentrene kunne svare på helhetlige problemstillinger knyttet til politikkutforming og verdiskapning.
Vitenskapelig kvalitet	Vitenskapelig kvalitet i forskningen er et sentralt og avgjørende kriterium i søknadsvurdering og vil bli tillagt stor vekt. Følgende faktorer vil bli vurdert: - Originalitet i form av faglig fornyelse og/eller utvikling av ny kunnskap - Om målformuleringene er konkrete og etterprøvbare - Om problemstillinger og hypoteser er klare - Soliditet knyttet til teoretisk tilnærming, operasjonalisering og bruk av vitenskapelige metoder og analyser - Dokumentert kunnskap om forskningsstatus internasjonalt på de aktuelle områder Senterets faglige bredde med hensyn til flerfaglig tilnærming vil tillegges betydelig vekt.
Prosjektledelse	Det vurderes i hvilken grad prosjektleder har nødvendig kunnskap og erfaring innenfor forskningsfeltet, og generelle kvalifikasjoner til å lede og organisere prosjektet. For store og sammensatte prosjekter vil prosjektteamet bli vurdert. Spesielt vurderes veilederkompetansen ved doktorgradsutdanning.
Forskningsmiljø	Det vurderes om forskningsmiljøet har nødvendig kompetanse, ressurser og/eller infrastruktur, og om det har tilstrekkelig kontaktflate nasjonalt og internasjonalt. I forbindelse med stipendkandidater vurderes det om det er et godt læringsmiljø, og om forholdene er lagt til rette slik at kandidatene fullfører.
Gjennomførbarhet	Det vurderes om prosjektet er realistisk og gjennomførbart ut fra faglig vurdering, ut fra organisatorisk vurdering, innenfor angitt budsjett og innenfor det planlagte tidsrom.
Internasjonalt samarbeid	Det vurderes i hvor stor grad prosjektet vil bidra til internasjonalisering av norsk forskning og på hvilken måte dette planlegges. Minst en av forskningspartnerne skal være internasjonal. Det vil vurderes hvorvidt

Forskningssentre for miljøvennlig energi – samfunnsvitenskap (FME Samfunn)

	valget av internasjonale samarbeidspartnere vil bidra til å heve prosjektets kvalitet og gjennomførbarhet.
Nasjonalt samarbeid, inkludert konsortiets sammensetning	Det vurderes i hvilken grad prosjektet vil bidra til å utnytte og utvikle den nasjonale forskningskompetansen og/eller bygge nettverk på området. Videre vurderes det hvorvidt valget av nasjonale samarbeidspartnere vil bidra til å heve prosjektets kvalitet og gjennomførbarhet.
Formidling	Planer for formidling (vitenskapelig og populærvitenskapelig) og bruker-kontakt vurderes, herunder målgrupper og formidlingsformer.
Strategisk betydning	Det vurderes hvordan prosjektet er forankret i søkerinstitusjonens strategiske mål og planer, og/eller i aktuelle fagevalueringer og fagplaner og/eller kompetansefelt. Disse kan være institusjonelle eller nasjonale. Det vurderes om forskingens som skal utføres er av strategisk betydning for brukerpartnere.
Addisjonalitet	Det vurderes i hvilken grad støtte fra Forskningsrådet vil utløse innsats, handlinger, resultater og effekter som antas å ikke ville bli oppnådd uten støtten.
Miljø, etikk, likestilling	Følgende kriterier skal integreres i den forskningen Forskningsrådet finansierer: 1 miljøperspektiver, 2. etiske aspekter og 3. likestilling og kjønnsperspektiv.
Generell prosjektkvalitet	Generell prosjektkvalitet er et uttrykk for hvor godt prosjektet tilfredsstiller krav som bør stilles til ethvert prosjekt uansett prosjektinnhold og –type. Både prosjektinnhold og aktører omfattes, og følgende vurderes: om idé og målsetting er klart formulert, overordnet prosjektidé, prosjektmålenes etterprøvbarhet, prosjektplan (med milepæler og resultatbeskrivelse), strategisk forankring, aktørenes gjennomføringsevne, evne til å utnytte resultatene videre.
Kompetansebygging	Det må vurderes om prosjektet vil bidra til den langsiktige kompetanseoppbyggingen på de områder som forventes å være av betydning for institusjonen.
Samfunnsøkonomisk betydning	Samfunnsøkonomisk nytteverdi er et uttrykk for hvilken betydning prosjektet vil ha for samfunnet på bred basis, gjennom for eksempel kompetansebygging, nettverksutvikling, samfunnsnyttige tjenester, samfunnsmessig infrastruktur, arbeidsplasser og næringsutvikling.